Κυριακή Α΄Λουκά: σχετικά με τη θαυμαστή κλήση των πρώτων μαθητών από τον Κύριο (Άγιος Ιωάννης Χρυσόστομος)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 21 Σεπτεμβρίου, 2018

(Κατά Λουκάν Ευαγγέλιον, κεφ. ε΄, χωρία 1 έως 11)

(Αποσπάσματα από την ομιλία ΙΔ΄ του αγίου Ιωάννου, αρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως του Χρυσοστόμου)

«καὶ λέγει αὐτοῖς· δεῦτε ὀπίσω μου καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἁλιεῖς ἀνθρώπων».

(…)Και περπατώντας κοντά στη θάλασσα της Γαλιλαίας, είδε δύο αδελφούς, τον Σίμωνα, που, με το όνομα το οποίο του έδωσε αργότερα ο Κύριος, ονομάστηκε Πέτρος και τον Ανδρέα τον αδελφό του. Έριχναν τα δίχτυα τους στη θάλασσα, σαν ψαράδες που ήσαν. «Ακολουθήστε με, τους είπε, και θα σας κάνω αλιείς ανθρώπων». Αυτοί λοιπόν, αφού άφησαν αμέσως τα δίχτυα, Τον ακολούθησαν.

«*οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ*». Πρόσεξε την πίστη και την υπακοή τους. Διότι αν και βρίσκονταν στο μέσο της εργασίας τους (γνωρίζετε βέβαια πόσο απαιτητική είναι η αλιεία), όταν άκουσαν την προτροπή του Κυρίου **δεν ανέβαλαν**, ούτε το μετέθεσαν γι΄ αργότερα, ούτε είπαν· «*Άμα γυρίσουμε στο σπίτι, ας συνεννοηθούμε πρώτα με τους δικούς μας*». Αλλά αφού εγκατέλειψαν τα πάντα, Τον ακολούθησαν, όπως ο Ελισσαίος ακολούθησε κάποτε τον προφήτη Ηλία. Πραγματικά **αυτού του είδους την υπακοή ζητεί από μας για τη μετάνοιά μας ο Χριστός**, ώστε μήτε δευτερολέπτου αναβολή να μην κάνουμε, ακόμα κι αν κάτι από τα πιο απαραίτητα προς το ζην μας επείγει, όπως κρίνουμε. Γι’ αυτό και κάποιον άλλον που Τον πλησίασε και ζήτησε να πάει πρώτα να θάψει τον πατέρα του, μήτε αυτό δεν τον άφησε να κάνει, δείχνοντας ότι **από όλα πρέπει να προτιμούμε να Τον ακολουθήσουμε και να γίνουμε μαθητές Του**.

Εάν πάλι θεωρείς ότι Τον ακολούθησαν επειδή ήταν μεγάλη η υπόσχεση, **και πάλι τους θαυμάζω** γι’ αυτό και ακόμη περισσότερο, επειδή **παρόλο που δεν είχαν δει ακόμα κανένα θαυματουργικό σημείο, πίστεψαν σε τόσο μεγάλη υπόσχεση** και όλα τα άλλα τα θεώρησαν δευτερεύοντα μπροστά στο να Τον ακολουθήσουν. Γιατί με όποια λόγια αλιεύτηκαν οι ίδιοι, πίστεψαν ότι με αυτά θα μπορούσαν κι άλλους να αλιεύσουν και να τους οδηγήσουν στη σωτηρία των ψυχών τους. Και σ΄ αυτούς μεν αυτήν την υπόσχεση έδωσε, σ΄εκείνους όμως που ήταν μαζί με τον

Ιάκωβο και τον Ιωάννη, τίποτα παρόμοιο δεν λέγει˙ διότι η υπακοή αυτών που πρώτους κάλεσε (δηλ. του Ανδρέα και του Πέτρου), είχε προετοιμάσει πλέον και αυτούς. Εξάλλου πολλά είχαν ακούσει και προηγουμένως γι’ Αυτόν.

Και πρόσεξε πώς υπαινίσσεται με ακρίβεια και την **φτώχεια** τους· τους βρήκε να ράβουν τα δίχτυα τους. Τόσο μεγάλη ήταν η φτώχεια τους, ώστε να διορθώνουν τα χαλασμένα, επειδή δεν μπορούσαν ν’ αγοράσουν άλλα. Δεν ήταν κι αυτή τότε μικρή **ένδειξη αρετής, το να υποφέρουν με ευκολία και αγόγγυστα την φτώχεια** , το να αποκτούν την τροφή τους με τίμιο μόχθο, το να συνδέονται μεταξύ τους με τη δύναμη της αγάπης, το να έχουν μαζί τους και τον γέρο πατέρα τους και να τον περιποιούνται.

Αφού λοιπόν τους έκανε μαθητές Του, τότε αρχίζει να θαυματουργεί ενώπιόν τους, βεβαιώνοντας με τα έργα Του ό,τι είχε πει γι’ Αυτόν ο Βαπτιστής Ιωάννης. Βρισκόταν αδιάκοπα στις συναγωγές και με την πράξη Του αυτή τους δίδασκε ότι δεν είναι κάποιος αντίθετος, ούτε πλάνος, αλλά έχει έρθει με το θέλημα του Θεού, κατόπιν κοινής Τους συμφωνίας. Και συχνάζοντας στις συναγωγές, δεν κήρυττε μόνο, αλλά και πολλά θαύματα επιτελούσε.

Πραγματικά σε κάθε περίπτωση κατά την οποία συμβαίνει κάτι το νέο και παράδοξο και εισάγεται κάποιος νέος τρόπος ζωής, συνηθίζει ο Θεός να κάνει θαύματα, προσφέροντας **εγγύηση** της δυνάμεώς Του προς εκείνους που πρόκειται να δεχτούν τους νόμους Του. Έτσι όταν επρόκειτο να πλάσει τον άνθρωπο, δημιούργησε όλον τον κόσμο και τότε του έδωσε εκείνο τον νόμο μέσα στον παράδεισο. Και όταν ήταν να δώσει νόμους στον Νώε, πάλι μεγάλα θαύματα έκαμε, με τα οποία αναδημιουργούσε όλη την πλάση και τη φοβερή εκείνη τρικυμιώδη θάλασσα την έκανε να κυριαρχεί επί της γης για ένα ολόκληρο χρόνο και με όλα αυτά, μέσα σε τόσο χαλασμό, διέσωσε τον δίκαιο εκείνο. Και στα χρόνια του Αβραάμ παρουσίασε πολλά θαύματα, όπως είναι η νίκη στον πόλεμο, η πληγή κατά του Φαραώ, και η απαλλαγή από τους κινδύνους. Μα κι όταν επρόκειτο να θεσπίσει τους νόμους στους Εβραίους, έδειξε πρώτα τα θαυμαστά εκείνα και μεγάλα σημεία και έπειτα τους έδωσε τον Νόμο.

Έτσι λοιπόν κι εδώ, θέλοντας να δώσει έναν ανώτερο τρόπο ζωής και να τους πει όσα ποτέ δεν είχαν ακούσει μέχρι εκείνη τη στιγμή, επιβεβαιώνει τους λόγους με την επιτέλεση των θαυμάτων. Επειδή δηλαδή δεν φαινόταν η βασιλεία που κήρυττε, αυτήν την αφανή, με τα ορατά σε όλους θαύματα, την καθιστά φανερή. Και πρόσεξε την απλότητα του Ευαγγελιστού, πως δε μας διηγείται χωριστά κάθε περίπτωση όσων θεραπεύονταν, αλλά με τρόπο συνοπτικό μας ενημερώνει για τα αναρίθμητα θαύματα. Του έφεραν, λέει, όλους όσοι ταλαιπωρούνταν από λογής ασθένειες και βασανίζονταν, δαιμονισμένους, σεληνιαζομένους, παραλυτικούς και τους θεράπευσε.

Αλλά γεννιέται το ακόλουθο ερώτημα: **για ποιον λόγο από κανέναν από τους θεραπευθέντες δεν ζήτησε την πίστη**, ούτε είπε αυτό που έπειτα φανερά έλεγε· «*Πιστεύετε ότι μπορώ να το κάνω αυτό*»; Επειδή δεν είχε δώσει ακόμα απόδειξη της δυνάμεώς Του. Εξ άλλου και μόνο το γεγονός ότι προσέρχονταν μόνοι τους και έφερναν ασθενείς κοντά στον Χριστό, δεν αποδεικνύει τυχαία πίστη. Διότι τους έφερναν από μακριά, πράγμα το οποίο δε θα έκαναν, αν δεν πίστευαν πολύ οι ίδιοι για τη δύναμή Του.

Ας Τον ακολουθήσουμε λοιπόν κι εμείς. Γιατί έχομε πολλές ασθένειες της ψυχής κι αυτές θέλει πρώτα να θεραπεύσει. **Γι' αυτό αποκαθιστά τις σωματικές ασθένειες, για να απομακρύνει τις ψυχικές από την ψυχή μας.** Ας έρθουμε λοιπόν κοντά Του και **τίποτα βιοτικό ας μην Του ζητήσουμε παρά μόνο συγχώρηση των αμαρτιών μας**· την παραχωρεί και τώρα, αν τη ζητούμε σοβαρά. Τότε βέβαια είχε φτάσει η φήμη Του ως τη Συρία (Ματθ. 4,24: *καὶ ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν Συρίαν, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις συνεχομένους, καὶ δαιμονιζομένους καὶ σεληνιαζομένους καὶ παραλυτικούς, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς*), ενώ τώρα έχει εξαπλωθεί σε ολόκληρη την οικουμένη. Κι εκείνοι έτρεχαν προς Αυτόν, όταν άκουγαν μόνο πως θεράπευσε δαιμονισμένους· **συ όμως που έχεις περισσότερες και μεγαλύτερες αποδείξεις για τη δύναμή Του, γιατί δε σηκώνεσαι να τρέξεις σ' Αυτόν;** Κι εκείνοι άφησαν και πατρίδα και φίλους και συγγενείς· συ όμως δε θέλεις μήτε το σπίτι σου ν' αφήσεις, για να πας κοντά Του και να λάβεις πολύ περισσότερα; Και μήτε που ζητούμε αυτό από σένα. **Άφησε μόνο την κακή συνήθεια** και, μένοντας στο σπίτι σου μαζί με τους δικούς σου, θα μπορέσεις εύκολα να σωθείς.

Τώρα **αν έχουμε μια σωματική πάθηση, κάνουμε τα πάντα και καταφεύγουμε σε κάθε μέσο, προκειμένου να απαλλαγούμε από αυτήν. Αν όμως η ψυχή μας είναι σε κακή κατάσταση, αναβάλλουμε και βραδύνουμε να κάνουμε κάτι.** Γι' αυτό ακριβώς δεν γλυτώνουμε ούτε από τα σαρκικά παθήματα, επειδή εμείς θεωρούμε τα αναγκαία ως πάρεργα και τα πάρεργα ως αναγκαία και **ενώ αφήνουμε την πηγή των κακών, θέλουμε να καθαρίσουμε τα ρυάκια**. Διότι το ότι βέβαια **αιτία των σωματικών ασθενειών, είναι η κακία της ψυχής**, το δήλωσε και ο παράλυτος επί τριάντα οκτώ χρόνια καθώς και αυτός ο παράλυτος που τον κατέβασαν από τη στέγη ενώπιον του Ιησού και ο Κάιν πριν απ' αυτούς. Αλλά και από πολλές άλλες περιπτώσεις μπορεί ο καθένας να το διαπιστώσει αυτό. Ας αφανίσουμε λοιπόν την πηγή των κακών και τότε θα στερέψουν όλα τα ρεύματα των ασθενειών. **Δεν είναι μόνο η παράλυση ασθένεια, αλλά και η αμαρτία· και η δεύτερη μάλιστα είναι πολύ πιο σοβαρή ασθένεια από την πρώτη, τόσο μάλιστα, όσο ανώτερη είναι από το σώμα η ψυχή.**

Ας έρθουμε λοιπόν και τώρα κοντά Του και ας Τον παρακαλέσουμε να σφίξει την ψυχή μας που έχει παραλύσει και **αφού αφήσουμε κάθε βιοτική μέριμνα, ας φροντίζουμε μόνο για τα πνευματικά**. Εάν με δύναμη προσηλωθείς στα πνευματικά, τότε φρόντιζε και για τα γήινα. **Μήτε πάλι ν' αδιαφορείς για την αμαρτία σου, επειδή δεν αισθάνεσαι πόνο**· γι' αυτό ακριβώς να στενάζεις περισσότερο, επειδή δεν αισθάνεσαι οδύνη για τις αμαρτίες σου. Αυτό δε συμβαίνει επειδή δεν δαγκώνει η αμαρτία, αλλά επειδή είναι αναίσθητη η ψυχή που σφάλλει. Σκέψου λοιπόν ότι όσοι αισθάνονται τα δικά τους αμαρτήματα, πως στενάζουν σπαρακτικότερα από όσους κομματιάζονται ή καίγονται, πόσα κάνουν και πόσα υποφέρουν, πόσο πενθούν και οδύρονται, για ν' απαλλαγούν από την πονηρά συνείδηση. Δε θα το έκαναν αυτό, αν δεν ένιωθαν σφοδρό ψυχικό πόνο.

Εκείνο λοιπόν που είναι το καλύτερο είναι να μην αμαρτάνουμε καθόλου, ύστερα όμως απ΄ αυτό, είναι το να συναισθανόμαστε την αμαρτία και να διορθωνόμαστε. Διότι αν μας λείπει αυτό, **πώς θα παρακαλέσουμε τον Θεό και θα ζητήσουμε τη συγχώρηση των αμαρτιών μας, εμείς που καθόλου δε δίνουμε καμία σημασία σ΄αυτά;** Πραγματικά, όταν εσύ, που αμάρτησες, δε θέλεις μήτε αυτό ν' αναγνωρίσεις, ότι δηλαδή αμάρτησες, για ποια αμαρτήματα θα παρακαλέσεις τον Θεό; Γι' αυτά που δεν αναγνωρίζεις; Και πώς θα αντιληφθείς το μέγεθος της ευεργεσίας; **Ομολόγησε λοιπόν μία μία τις αμαρτίες σου, για να μάθεις για ποιες παίρνεις συγχώρηση, για να αισθανθείς ευγνωμοσύνη προς τον Ευεργέτη σου**.

Εσύ όμως όταν εξοργίσεις κάποιον άνθρωπο, και φίλους και γείτονες και θυρωρούς παρακαλείς και χρήματα ξοδεύεις και χάνεις πολλές ημέρες να πηγαίνεις να τον βρίσκεις και να παρακαλείς, και αν μια και δυο και αμέτρητες φορές σε αποκρούσει ο θυμωμένος, δεν ησυχάζεις αλλά μεγαλώνει η αγωνία σου και πληθαίνεις τις παρακλήσεις. Όταν όμως θυμώσει ο Θεός των όλων, αδρανούμε και ησυχάζουμε και αδιαφορούμε και διασκεδάζουμε και μεθούμε και εκτελούμε όλες τις συνηθισμένες μας πράξεις. Πότε θα μπορέσουμε να Τον εξιλεώσουμε; Και πώς με αυτή μας την συμπεριφορά δε θα Τον εξοργίσουμε περισσότερο; **Πιο πολύ από την αμαρτία, Τον κάνει να αγανακτεί περισσότερο και να οργίζεται η απουσία της λύπης για την αμαρτία**. Γι' αυτό αξίζει να κατεβούμε μέσα στη γη και μήτε τον ήλιο ν' αντικρίζουμε μήτε ν' αναπνέουμε καθόλου, γιατί παρόλο που έχουμε έναν τόσο επιεικά Κύριο, Τον θυμώνουμε και αφού Τον θυμώνουμε, τουλάχιστον δεν μετανοούμε. Αντίθετα, Εκείνος, ούτε **όταν θυμώνει, δεν μας μισεί ούτε μας αποστρέφεται**, αλλά θέλει να μας τραβήξει, έστω και με τον τρόπο αυτό. Γιατί**αν μας ευεργετούσε αδιάκοπα και εμείς Τον υβρίζαμε, περισσότερο θα Τον περιφρονούσαμε**. Για να μη γίνει αυτό, μας αποστρέφεται προς στιγμήν, για να μας έχει κοντά Του παντοτινά.

Ας έχουμε θάρρος λοιπόν στην φιλανθρωπία Του κι ας επιδείξουμε

μετάνοια με επιμέλεια για τη διόρθωσή μας, πριν φτάσει η ημέρα εκείνη του θανάτου μας και εξής, που η μετάνοια δε θα μπορεί να μας ωφελήσει πλέον. **Τώρα όλα είναι στο χέρι μας· τότε όμως η απόφαση είναι μόνο στο χέρι του δικαστού**. Ας προσπέσουμε λοιπόν στον φιλάνθρωπο Κύριό μας κι **ας εξομολογηθούμε στον πνευματικό μας** (Ψαλμ. 94, 2: «*προφθάσωμεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐν ἐξομολογήσει*»), ας κλάψουμε κι ας θρηνήσουμε. **Αν μπορέσουμε να καταπραΰνουμε τον δικαστή πριν από την δίκη (: την ημέρα της κρίσεως) και μας συγχωρέσει τα αμαρτήματά μας, τότε δε θα χρειαστεί μήτε να μπούμε στο δικαστήριο.** Όπως πάλι αν δε γίνει αυτό, θα ακούσει την απολογία μας μπροστά σε ολόκληρη την οικουμένη που θα είναι παρούσα και **δεν έχουμε καμιά ελπίδα για συγχώρηση**. Διότι **κανένας από εκείνους που δεν πήραν άφεση για τα αμαρτήματά τους εδώ στη γη, όταν φτάσει εκεί, δε θα μπορέσει ν' αποφύγει τις ευθύνες του γι' αυτά** . Αλλά όπως οι φυλακισμένοι εδώ με τις αλυσίδες τους οδηγούνται στο δικαστήριο, έτσι κι όλες οι ψυχές όταν φύγουν από δω βεβαρημένες μ' όλες τις πολύπλοκες αλυσίδες των αμαρτημάτων τους, οδηγούνται στο φοβερό βήμα. Πραγματικά, η παρούσα ζωή δε διαφέρει καθόλου από μια φυλακή. Αλλά όπως στο κτίριο της φυλακής όταν εισέλθουμε, τους βλέπουμε όλους αλυσοδεμένους, έτσι και τώρα όταν εξέλθουμε από τη φαινομενική και εισχωρήσουμε μέσα στη ζωή καθενός και μέσα στην ψυχή του, θα τη βρούμε δεμένη με αλυσίδες χειρότερες από τις σιδερένιες.

Για όλα αυτά λοιπόν, ας παρακαλέσουμε τον Λυτρωτή των ψυχών μας, και τα δεσμά μας να σπάσει και τον σκληρό αυτόν φύλακα να απομακρύνει· να μας απαλλάξει από το ασήκωτο φορτίο των σιδερένιων εκείνων αλυσίδων και να κάνει το φρόνημά μας ελαφρότερο και από το φτερό. Έτσι θα πετύχουμε, και μάλιστα σε σύντομο χρόνο, να απαλλαγούμε από τα βάρη που μας πιέζουν, να αντιληφθούμε πού ζούσαμε έως τότε, και ακόμη να κερδίσουμε την ελευθερία που αρμόζει σε μας. Αυτήν μακάρι να πετύχουμε όλοι με την χάρη και τη φιλανθρωπία του Κυρίου μας Ιησού Χριστού, στον οποίο ανήκει η δόξα και η εξουσία στους αιώνες των αιώνων. Αμήν.

(Πηγή: Ιερού Χρυσοστόμου έργα, Πατερικές εκδόσεις «Γρηγόριος Παλαμάς», ομιλία ΙΔ΄, τόμος 9, σελ. 445-459, Θεσσαλονίκη 1978. Επιμέλεια: Ελένη Λιναρδάκη)